Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 25. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го ЛЮТОГО 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 9, 1984 No. 25. VOL. XCI.

Українські Владики взяли участь в похороні єпископа О. Михалика

Парма, Огайо. — Як вже повідомляла українська преса, в п'ятницю, 27-го січня 1984 року, тут в лікарні помер на 63-му році життя епарх візантійсько-Рутенської Церкви єпископ Омелян Іван Михалик.

Похоронні відправи Владики Омеляна відбулися тут у понеділок, 30-го січня, в катедрі св. Івана Хрестителя. Заупокійну Божественну Літургію в асисті священиків відправив в середу, 1-го лютого, Митрополит Візантійськок-Рутенської Церкви Стефан Коціско. Серед співслужителів були всі Владики Української Католицької Церкви в З'єднаних Стейтах Америки: Митрополит Стефан Сулик, Василь Лостен, Єпископ Стемфордської епархії, Іннокентій Лотоцький, Єпископ епархії св. Миколая в Чікаго, та Єпископ-номінат новоствореної епархії св. Йосафата в Пармі Роберт Москаль.

Св. п. Владика О. Михалик

Тлінні останки померлого Єпископа О. Михалика поховали на цвинтарі гори св. Мокрини у Юніонтавні, Па., в четвер, 2-го лютого.

Покійний Єпископ Омелян народився 6-го лютого 1920 року в Піттсбурзі, Па., там закінчив початкову і середню школу і студіював в Католицькому інституті. Богословські студії закінчив у римо-католицькій семінарії св. Прокопія у Лайл, Ілл. Після висвячення душпастирював в різних місцевостях, а 12-го червня 1969 року був висвячений на єпископа і призначений на епарха у Пармі. На цьому пості він був дуже активний і за його урядування постало 18 нових парафій та місій Візантійсько-Рутенської Церкви.

В ЮҐОСЛАВІЇ ПОЧАЛИСЯ XIV ЗИМОВІ ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИЩА

Сараєво, Югославія. — В середу, 8-го лютого 1984 року, розпочалися тут святочним відкриттям на стадіоні Косево у Сараєво XIУ Зимові Олімпійські Ігрища, в присутності 50,000 глядачів. Свіжий сніг прикрив Сараєво на цей святочний та довгоочікуваний день. У Ігрищах беруть участь спортовці із 49-ох країн. У великій дефіляді спортовців під час відкриття, представник кожної з країн-учасників вибраних з-посеред спортовців мав честь нести свій національний прапор. Американським прапороносцем був Френк Мейслі з Ньюарку, Делавер, який вже три рази був американським першуном у їзді поодинцем на санках. В Зимових Ігрищах беруть участь 124 американські спортовці. Всіх учасників є 1,510.

Деякі держави є репрезентовані лише одним спортовцем, наприклад, Пуерто Ріко, репрезентує Джордж Такер зі стейту Ню Йорк у їзді на санках, Лямін Гає репрезентує Сенеґаль у їзді на лещатах, а Джаміль ель Ріді, також лещатар, заступає як одинокий змагун Єгипту.

В останніх днях Сараєво прийняло сотні гостей, спортовців і глядачів, і, як подають звітодавці, все було приготоване на їхній приїзд з незвичайною дбайливістю. Тільки погода не хотіла співпрацювати з господарями, бо сніг покрив лише довколишні гори, а Сараєво було заховане під густою мрякою спричиненою вживанням вугілля до палива. Щойно перед самим відкриттям природа була ласкава для Югославії і змагунів, бо свіжий сніг покрив стадіон та ціле місто.

У вівторок, напередодні відкриття Ігрищ, відбулися вже змагання у гокеї між ЗСА і Канадою, в яких канадці перемогли вислідом 4:2. Рівночасно відбувалися також елімінаційні з'їздові лещатарські змагання жінок, в яких перед вели лещатарки з Швайцарії. Елімінаційні лещатарські змагання чоловіків треба було відкликати тому, що був засильний вітер на з'їздовій трасі.

СВІТ ПОДИВЛЯЄ ДОСЯГНЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

Астронавт МекКендлес літає в просторі.

Кейп Канаверел, Фла. — Телевізійні станції світу показали у вівторок, 7-го лютого ц.р., здавалося б неймовірні, але правдиві досягнення американської технології, коли перший раз в історії, два астронавти Брус МекКендлес і Роберт Стрюарт вийшли з міжпростірного корабля „Челленджер", який, як відомо, кружлятиме навколо Землі ще два дні, й при допомозі спеціяльних апаратів, подібних до апаратів з пригодницького фільму „Бак Роджерс", віддалились від матірного корабля спочату на 175, а потім на 320 футів.

Пересуваючись у надземних просторах 4,8 миль на секунду астронавти МекКендлес і Стюарт, встановляючи цією своєю місією історичний перелом не тільки в американській, але у світовій астронавтиці, що й відмітили численні кореспонденти і коментатори на Заході, захоплені цим досягненням. Срібний одностріл астронавтів яснів на тлі земної кулі, як відблиск Місяця. Досі ще ні один астронавт не виходив з корабля без прив'язання і тому американський винахід модерних, легких апаратів у формі наплечника, треба вважати дійсно історичним винаходом, який, як кажуть спеціялісти, внесе чималий перелом у міжпросторні полети в майбутньому.

МекКендлес перебував поза „Челленджером" 90, а Стюарт 65 хвилин і обидва астронавти висловили своє задоволення і подив з функціональности апаратів, при допомозі яких вони рухались у стратосфері.

Після двох неуспішних випусків комунікаційних сателітів, які кружляють в орбіті, але не виконують сподіваних функцій, вихід астронавтів з корабля був зокрема обережно підготовлюваний, щоб не наразитись на черговий неуспіх, який при необережній помилці міг закінчитись трагічно не тільки для астронавтів, але також для програми міжпросторних полетів.

ЗСА ВІДТЯГНУТЬ ПІХОТИНЦІВ З ЛИВАНУ

СИТУАЦІЯ В БЕЙРУТІ ПОГІРШИЛАСЬ

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен повідомив у вівторок, 7-го лютого, про те, що він наказав 1,400 морським піхотинцям у районі Бейруту розпочати „незабаром" поступове переміщення на військові кораблі в прибережних водах Ливану. Італія і Великобританія також почали редукувати свої мирні контингенти.

Але Президент також сказав, що посилиться американська військова діяльність у цьому районі. Він заявив, що американські військові кораблі і летунство вдарять по будь-яких військових цілях за сирійською передовою лінією, звідки тільки будуть стріли, відступаючи від попереднього правила, коли американці вживали свої прибережні сили лише тоді, як їх морська піхота була під ворожим обстрілом.

Рішення вивести морську піхоту на кораблі та посилити дію кораблів і летунства було прийняте після старанного вивчення погіршення політичного і військового положення в Бейруті за останні кілька днів.

На Капітолі законодавці обидвох партій висловили своє задоволення кроком президента Р. Реґена. Білий Дім і Пентаґон заявили, що переміщення американської морської піхоти з бейрутського летовища на кораблі та передача летовища під контролю ливанської армії може потривати навіть цілий місяць.

Президент Р. Реґен, проголошуючи переміщення морської піхоти на кораблі, сказав, що він консультувався щодо такого кроку з іншими країнами, які мають свої військові контингенти в міжнародних військах миру в Ливані — Францією, Італією і Британією.

З самого Бейруту повідомляють, що мусулманська міліція зайняла всю західню частину Бейруту. Американське посольство евакувало весь другорядний персонал разом з сім'ями. Бої продовжуються вздовж так званої „зеленої лінії", яка розділяє західню переважно мусулманську частину Бейруту від східньої християнської.

Інші повідомлення говорять, що ливанська армія розвалюється на окремі частини з огляду на релігійні та політичні різниці її особового складу.

В Нікараґуа зволікають з виборами

Манаґуа, Нікараґуа. — Західні дипломати повідомляють з цієї столиці Нікараґуа, що сандіністське марксистське керівництво країни все ще кладе надії на багатопартійні вибори, обіцяні на 1985 рік, не зважаючи на урядову заяву, опубліковану минулої суботи про те, що уряд відклав на невизначений час важливий крок на шляху до виборів — опублікування їх правил.

Але дипломати говорять, що Нікараґуа в той же сам час надіється змусити ЗСА прийняти законність існування сандіністського режиму без поділу влади з демократичними групами опозиції.

Офіційні особи ЗСА, дипломати Латинської Америка та деякі досвідчені нікараґуанські політичні діячі допускають, що поєднання економічного, військового та політичного тисків змушують восьмиособовий військовий директорат сандіністів провести президентські та парляментські вибори вже наступного року.

Проголошуючи відкладення опублікування правил про вибори, сандіністи намагалися мотивувати свій відступ тим фактом, що ЗСА допомогли протисандіністським повстанцям провести бомбові рейди на урядові об'єкти минулої п'ятниці та суботи. Але державний секретар Джордж Шулц, який перебуває тепер на відвідинах у Бразилії, подав зовсім іншу причину зволікання виборів. Він сказав що відкладення є „ясним прикладом відмови від виборів".

Представник Торонтонської Катедри візьме участь в австралійській інавґурації

Торонто. — Представник першої канадської Катедри Українських Студій візьме участь в інавгураційних святкуваннях першого Лекторату Українських Студій, що його нещодавно створено в Австралії.

Адв. Ігор Бардин, президент Фундації Катедри Українських Студій, буде репрезентувати Торонтонську катедру на офіційних інавгураційних святкуваннях, що відбудуться 9-го березня 1984 року.

Як відомо, уфундований лекторат, чи „катедра", як це популярно називає українське громадянство в Австралії, буде існувати при університеті Мекврі в Сіднею.

„Треба привітати встановлення цієї позиції в рамках Школи модерних мов, для підвищення студій української мови, літератури, історії, мистецтва та культури, як факт збагачення резервуару української науки й дослідів в університетах західнього світу", — написав адв. Бардин у гратуляційному листі до університету Мекврі.

„Це є доказ передбачливости й рішучости (української) громади в Австралії, яка власними ресурсами здобула такий важливий осяг" — підкреслив адв. Бардин.

Діючий заступник президента університету Мекврі, Брус Менсфілд, висловив подяку за гратуляційного листа від Торонтонської Фундації Катедри Українських Студій.

„Університет Мекврі має приємність з цієї нагоди причинитись до розвитку українських студій, приміщуючи запропонований лекторат" — написав діючий заступник канцлера.

Фундація Катедри Українських Студій є неприбутковою організацією, ціллю якої є забезпечення фінансових потреб Катедри Українських Студій при Торонтонському університеті.

Погіршуються відносини поміж ЗСА і Етіопією

Аддіс Абаба, Етіопія. — Марксистський уряд Етіопії зарядив видалення чотирьох американських дипломатів. У Вашінгтоні Державний департамент відповів на такий безпідставний крок Етіопії видаленням двох етіопських дипломатів із ЗСА.

Наказ про видалення американських дипломатів послідував після того, як минулого тижня етіопський уряд повідомив про те, що 18 протиурядових дисидентів, включаючи трьох полковників і одного майора, були арештовані за змову проти марксистського уряду президента Менґісту Гайле Маріяма.

Згадані 18 дисидентів були арештовані як „февдальні пережитки" за розповсюдження протиурядової літератури. Урядове радіо етіопської столиці заявило, що арештовані „збирали таємні інформації та передавали їх імперіялістичним агентам".

Етіопський уряд не подав жадних причин виселення американських дипломатів, але вислів „імперіялістичні агенти" зараховує їх до небажаних осіб. Речник американського посольства в Аддіс Абаба підтвердив, що „декілька наших дипломатів уже залишили Етіопію на вимогу етіопського уряду".

Відносини між ЗСА і Етіопією погіршилися після скинення імператора Гайле Селяссі та встановлення марксистського режиму в 1974 році, персонал посольства зменшено до 12 осіб Другий період охолодження наступив під час війни між Етіопією і Сомалією за провінцію Оґаден.

У Східній Европі помітне релігійне відродження

Ню Йорк. — У щоденнику „Ню Йорк Таймс" з датою 23-го січня 1984 року появилася широка стаття Джеймса Маркгема на тему численних проявів релігійного відродження у країнах Східньої Европи, які є совєтськими сателітами.

Цікаво, що це відродження завважується не лише у Католицькій Церкві, але також у євангелицькій та православній. Зокрема в Польщі, Чехо-Словаччині, Східній Німеччині і Мадярщині приходить до релігійного відродження зовсім спонтанно, після довгих років натиску марксизму та антирелігійної пропаганди. Тут дуже цікавим є те, що поворот до релігії показується серед молодих поколінь, які виросли на комуністичній ідеології.

Ті молоді ставлять собі питання: „пощо ми властиво живемо?" Шукаючи за відповіддю, вони читають у Святому Письмі, Біблії, та дискутують на ці теми. Тому найбільше поширилися тепер релігійні зібрання у приватних домах, на яких відбуваються медитації, спільне читання Біблії і спільні молитви.

Релігійне відродження має різні прояви, залежно від країни: у Мадярщині вони розцвіли у відносно добрих матеріяльних та соціяльних обставинах, де релігія якось старається знайти компроміс з комуністичним правлінням. Зовсім інакше є в Польщі, в якій важкі обставини життя і боротьба „Солідарности" та автономія Католицької Церкви викликали масову участь населення у релігійних відправах, і в Чехо-Словаччині, де Католицька Церква особливо переслідувана.

Зовсім інакший характер, за спостереженнями автора статті, має Православна Церква в Болгарії і Румунії, що від початку комуністичного режиму в тих країнах після Другої світової війни пішла на повну співпрацю з урядом. Але і там спостерігається, особливо в містах, зріст участи в Богослуженнях і інших відправах.

Активність теперішнього Папи Івана Павла II і його польське походження, що стало великою рушійною силою для польського населення до посиленого католицького релігійного руху, не є, однак, прийняте з прихильністю в усіх сателітних державах. Зокрема в Мадярщині та Чехо-Словаччині поміч Папи не є церковними та державними властями побажана тому, що відомо про тайні висвячення молодих священиків Папою, як також про моральну підтримку, яку знаходять нові проповідники віри у Ватикані. Це є також причиною, що голова Католицької Церкви у Мадярщині кардинал Лєкай досі не хоче погодитися на відвідини Папи Івана Павла II, а в Чехо-Словаччині преса постійно атакує Ватикан, не зважаючи на те, що при кінці минулого року чехословацький міністер закордонних справ Богуслав Чнупек несподівано відвідав Папу у Ватикані. Це інтерпретують, як перші кроки у напрямі покращання відносин.

По-іншому представляються справи протестантської церкви в Східній і Західній Німеччині. В обидвох країнах Церкви не лише тепер собі допомагають, а навіть за згодою урядів відбулися в останньому році величаві святкування 500-річчя від дня народження батька протестантської Церкви Мартіна Лютера, пов'язані з численною участю вірних, особливо у Східній Німеччині. Цікаве, що тут поєднала релігійне відродження серед населення обидвох Німеччин сильна противоєнна акція молодих поколінь, які не брали участі у Другій світовій війні. В Західній Німеччині вони виступають проти нуклеарної зброї, що її виробляють в ЗСА, а в Східній Німеччині проти того, щоб совєтські нові ракети середнього засягу були розміщені на їхньому терені.

РІЧНИЙ ВИСТУП УЧНІВ УМІ

Ірвінґтон, Н. Дж. — В п'ятницю, 10-го лютого ц.р. о год. 7-ій вечора тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться річний виступ учнів Українського Музичного Інституту Америки — Відділу в Нюарку, нижчих, середніх і вищих курсів кляс фортепіяну: Д. Каранович, Т. Богданської Д. Сиґіди; кляси скрипки: Д. Венке.

У СВІТІ

УВ'ЯЗНЕНИЙ АКТИВІСТ забороненої профспілки „Солідарність" Януш Полубіцкі перебуває в лікарні в критичному стані після вісьмох тижнів голодового страйку. Джерела польської опозиції говорять, що Палубіцкого перевели до притюремної лікарні у Вроцлаві минулої суботи. Ці ж самі джерела заявляють, що вага Палубіцкого впала з 154 фунтів до 105, і що він може померти через кілька днів. Палубіцкі, історик мистецтва, проводив голодовий страйк на знак протесту проти сваволі польських тюремних властей і заявив, що він готовий вмерти, якщо ув'язненим колишнім членам „Солідарність" не признають політичного статутсу і не послаблять суворих правил зв'язків з сім'ями.

МІНІСТРИ ОХОРОНИ природнього довкілля вісьмох західньоевропейських країн прибудуть наступного місяця до столиці Канади Оттави, щоб обговорити загрозливе становище, пов'язане з випаданням так званого „кислого дощу". Конференція, яка має відбутися 20-21 березня, організована канадським міністром охорони природи. Метою конференції є обговорити серйозне питання занечищення довкілля та зробити тиск на відповідні уряди вжити необхідних заходів для того, щоб менше шкідливих відходів виробництва потрапляло в природнє середовище і затроювало його. В конференції візьмуть участь міністри Західньої Німеччина, Норвегії, Швеції, Данії, Фінляндії, Швайцарії, Австрії, Франції та Канади. Питання „кислого дощу" особливо вразливе у відносинах між Канадою та ЗСА, тому, що ЗСА відмовляються встановити сувору контролю над можливостями занечищення довкілля.

БРИТАНСЬКА ПОЛІЦІЯ заявила, що вона допитує кількох кашмірців, щоб установити винних в убивстві індійського дипломата Равіндра Матре, якого викрали у Бірмінгтамі минулої п'ятниці, а в неділю знайдено вбитим на сільській дорозі. Поліція запідозрює кашмірців у цьому злочині.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена погодилася забезпечити Бразилію складною технологією для її швидкозростаючої військової промисловості. Ця умова відновлює старі військові відносини між двома країнами, які були перервані сім років тому за урядування Адміністрації президента Джиммі Картера. Під час підписання угоди в міністерстві закордонних справ Бразилії державний секретар Джордж Шулц сказав, що дана угода усунула „джерело постійних непорозумінь" між двома урядами.

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ справ Арґентини зарядило арештувати і виселити з Арґентини генерала Люїса Ґарсію Мезу та полковника Люїса Арсе Ґомеза, колишнього президента і міністра внутрішніх справ Болівії. Обидва високі керівники втекли до Арґентини незадовго перед поверненням Болівії до цивільного правління в листопаді 1982 року, коли в Арґентині панувала ще військова хунта. Обидва вони спокійно проживали в Арґентині.

СОТНІ ТАЙВАНЦІВ і кубинців прибули до ЗСА, використавши пашпорти Коста Ріки, які були фальшиві або отримані фальшивими шляхами. Згідно з повідомленням Міністра закордонних справ Коста Ріки Карльоса Ґутієрреза, декілька відомих міжнародних терористів були також схоплені з костаріканськими пашпортами або іншими документами, виданими в Коста Ріці.

В АМЕРИЦІ

НЮЙОРКСЬКА ПОЛІЦІЯ і службовці ФБІ знову перевели широку акцію проти торгівців наркотиками і на протязі 18-ох днів арештували 1,362 особи, які привозили наркотики з Південної Америки, або займалися їхньою розпродажею тут на місці. Новий комішенер поліції Бенджамин Ворд заявив, що у великих метрополіях місцеві власті самі не зможуть дати собі ради з контрабандою наркотиками без фінансової і фізичної допомоги стейтового і федерального урядів. „Ми можемо тільки пригасити, але не зліквідувати вогонь", — заявив Ворд кореспондентам.

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ Демократичної партії дещо випередив республіканців і створив Демократичну Раду для зв'язків з етнічними групами. Про це повідомив кореспондентів у Вашінґтоні Чарлз Т. Манатт, голова Крайового комітету. Сенатор Деніс ДеКонсіні з Арізони і конгресмен Мерсі Каптар з Огайо очолюватимуть цю етнічну Раду, метою якої буде шукати і затіснювати зв'язки Демократичної партії з мільйонами американських громадян, які живуть у своїх компактних громадах і плекають привезені до цієї країни їхніми прадідами, дідами і батьками традиції та звичаї, а з другої сторони є дуже примірними громадянами ЗСА і льояльними членами обидвох політичних партій. Деякі політичні спостерігачі кажуть, що створення Ради для етнічних справ це тільки тимчасове явище у передвиборчому періоді, бо досі, як виявила практика, ні одна політична партія поважно не ставилася до проблем білих етніків, не кажучи вже про їхнє чисельне заанґажування на відповідальні становища у федеральному Уряді.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСВО Ройтерса інформує, що Джордж МекҐоверн, один з кандидатів Демократичної партії на становище президента, не приділяє великої уваги до справи Ливану, який, на його думку, не становить великого стратегічного значення для ЗСА і що Ізраїль повинен виявити більше зацікавлення у збереженні самостійности і незалежности ливанського уряду, а всі інші війська чи військові з'єднання повинні бути негайно відкликані з тієї країни. В інтерв'ю з кореспондентом Ройтерса колишній сенатор з Південної Дакоти висловився за відтягненням американських морських піхотинців з Бейруту, не зважаючи на те чи їх замінять вояки інших держав, чи ні. На запитання кореспондента, що станеться, як владу у Ливані переберуть мусулмани, прихильники іранського диктатора аятолли Хомейні, МекҐоверн відповів, що це спровокує нову ливансько-ізраїльську війну і такий ливанський уряд напевно буде зліквідований ізраїльтянами. „То на вашу думку ізраїльці повинні виконати цю брудну роботу?", — запитав кореспондент МекҐоверна. Він, не застановляючись, відповів „так", не здаючи собі справи, що така відповідь може коштувати йому дорого. Він однак поспішно запевнив, що в принципі він підтримує основні інтереси Ізраїля.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН зустрінеться з йорданським королем Гуссейном, який перебуває на лікуванні в ЗСА. Король прибуде до Вашінгтону в понеділок, 13-го лютого. У вівоторок, 14-го лютого Президент розмовлятиме з єгипетським президентом Госні Мубараком. Речник Білого Дому Леррі Спікс, який перебуває разом з Р. Реґеном в Каліфорнії, сказав, що головним предметом розмов будуть справи Близького Сходу, зокрема Ливану, і шукання спільної розв'язки цієї наболілої проблеми. У Вашінгтоні короля Гуссейна вважають ключевим лідером на Близькому Сході.

У ЗВ'ЯЗКУ З УСКЛАДНЕНОЮ ситуацією в Ливані лідери Демократичної партії в Палаті Репрезентантів і Сенаті вирішили відкласти на якийсь час голосування над резолюцією у справі відтягнення американських морських піхотинців з Бейруту, які стаціонують там в рамках так званого мирного корпусу разом з вояками Великобританії, Франції й Італії. Демократи побоюються, що у випадку погіршення ситуації, а то й катастрофи Адміністрація президента Роналда Реґена може робити спроби скинути вину на демократів, кажучи, що це вони своєю резолюцією і загальним наставленням морально підтримали противників леґального уряду в Ливані. Лідери Конгресу намагаються тепер отримати якнайбільше точних інформацій від речників Державного департаменту про справу переговорів і вигляди на закінчення конфлікту в Ливані, поки вони дадуть зелене світло для голосування над резолюцією.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Джін Киркпатрик про „засліплення" Заходу

Американський амбасадор до Об'єднаних Націй Джін Киркпатрик, в Інституті Гувера у Вашінґтоні 11-го січня ц. р. виголосила довшу промову про „засліплення" Заходу щодо справжньої суті комунізму і політики совєтського уряду.

Почала вона з того, що коли Гітлер написав „Майн Кампф", то читацька публіка на Заході зовсім злегковажила його „пророкування" та вказування на „вищість" арійської раси над іншими расами.

Вона теж навела слова письменника Джорджа Орвелла, який писав: „Що мене дуже вразило в останніх роках, це те, що найбільші злочини і нещастя — чистки, депортації, масакра, голод, арештування без суду, аґресивні війни та ламання договорів — не тільки, що не хвилювали публіки, але на ділі їх не брали до уваги, якщо вони не підходили під політичний настрій даного моменту..."

На Заході не вірили також у це, що писав Гітлер відносно його плянів про знищення жидів, чи підбій „расово-нижчих" народів.

Джін Киркпатрик рівнож згадала, що перші познаки про дійсну суть большевизму можна було побачити на масовому розстрілі моряків під час кронштадського повстання в лютому 1921 року чи на голоді в Україні в 1921-1922 роках як прямий наслідок совєтської політики, але Захід прямо не хотів вірити в ці нелюдські звірства совєтського режиму.

„Ця настанова не вірити в те, що всі ці лиха — це наслідок совєтської політики — колективізація, великі чистки, ҐУЛаґи, шпигунство, аґресії, занехання економічного життя, будування імперії тощо — все це стрінуло недовір'я чи брак віри на Заході.

„Одначе і далі є віра в те, що комунізм — це проґресивне явище, і досі ще не вмерла надія на Заході, що марксизм-ленінізм евентуально затріюмфує.

Хто з нас не пам'ятає про т. зв. 'аґрарних реформаторів' у різних частинах світу — в Кубі, В'єтнамі і Камбоджі — де комуністів уважають нссіями 'благородного і демократичного' марксизму?

Однак, існує тенденція не вірити в це, що ми, американці, цінимо свободу понад всі інші блага... і що ми хочемо, щоб всі інші народи мали такі самі свободи".

Настанова не вірити в це, що наш сучасний противник нищить свободу в усіх суспільствах, які він загарбує під своє панування, йде впарі із недовір'ям до цього, що ми проповідуємо, що дуже часто перетворюється в менші чи більші ступені антиамериканізму й ворожнечі проти Америки", — сказала Киркпатрик, закінчуючи свою промову.

Володимир Душник

ЧОМУ КРЕМЛЬ ХОЧЕ ЗНИЩИТИ ПАПУ ІВАНА ПАВЛА II?

Про недавній атентат на Папу Іван Павла II написано вже дуже багато, а головно після драматичної зустрічі Папи з атентатчиком Магмедом Алі Аджею у римській в'язниці. Світова опінія майже однозгідна в тому, що цей ганебний злочин плянувала болгарська поліція під наглядом і організаційною інспірацією КҐБ.

І хоч ми знаємо, що в минулому Кремль завжди словесно атакував кожного голову Католицької Церкви, але це вперше Москва рішилася вбити Папу, хай і чужими руками. Постає питання: Чому?

Відома авторка, що її уважають в Америці однією із світових спеціялістів у справах тероризму, Клер Стерлінґ, цитує, як схарактеризовано сучасного Папу в березні 1981 року в польському тижневику „Політика", кілька тижнів перед атентатом Аджі. Там було написано таке: „Хитрий і небезпечний ідеологічний ворог, перфідний антикомуніст, злобний, назадницький плазун американських імперіялістів..."

Ця лайлива комуно-польська проза цей раз скеровувалася не проти будь-якого папи, а проти сучасного Папи, який сам є польського роду. І власне через це ж Папа Павло Іван II має куди глибше знання комунізму і російського захланного імперіялізму, ніж будь-який інший папа в історії Католицької Церкви.

Повідомляють також, що Ґромико був незвичайно стурбований перед відвідинами Папи у Польщі. Ґромико мав виявити не тільки невдоволення, але страх перед наслідками, що їх відвідини Папи могли викликати в Польщі.

Від самого початку вибору кард. Войтили Папою 16-го жовтня 1978 року, його особу, а з цим пов'язану політичну ситуацію, поставлено в Кремлі під великий знак питання. Навіть вибір його Папою уважали в Москві „ділом" д-ра Збігнєва Бжезінського та президента Картера, які намагалися „дестабілізувати" Польщу і тим ослабити СССР. Переслідуваний хворобливим 'віруванням' в „капіталістичне окруження", Кремль уважає, що Папа Іван Павло II є „логічним усісібленням" цієї „ватиканської коаліції".

Тому, — пише К. Стерлінґ, — в Кремлі рішено, що Папу треба знищити. Для умотивування цього пляну, совєтський журнал, „Політическоє самообразованіє", писав, що під проводом польського Папи, Ватикан вчинив багато актів 'ідеологічного саботажу'.. інспірував 'підривні дії' в Польщі... та підпирав 'аґресивні пляни імперіялізму і ворогів політики детанту'. Ці 'підривні дії' не були обмежені тільки до Польщі... вони були спрямовані 'до всіх соціялістичних країн і проти совєтського народу в першій мірі'.. Якщо Польща під 'гіпнотичним впливом Папи Івана Павла II' не буде корисною для СССР, то насувається питання: чи варто таку Польщу підтримувати?

Звичайно, логічний результат промовляє за тим, що зі смертю сучасного Папи Ватикан не знайде другого Войтили, який був би польського походження, мав атрактивну персональність та інтимне знання про країну під комуністичним режимом.

Щобільше, Москва знала також, що польська католицька ієрархія завжди була більш настроєна угодово до режиму, як сам зверхник Католицької Церкви.

Дня 23-го лютого 1981 року Брежнєв остеріг конґрес компартії, що „основи соціялістичної держави валяться у Польщі", тому потрібно сильної „протидії", але якої, він не з'ясував у своїй промові.

Протягом кількох тижнів „Солідарність" вимогла ряд концесій від польського комуністичного уряду, що дійсно заалярмувало Москву.

В дні 13-го травня 1981 року професійний терорист Магмед Алі Аджа майже доконав цього пляну Москви (з допомогою здогадно болгарів). Остання візита в тюрмі і побачення його з засудженим атентатчиком, можливо, розкриє більше таємниць, про які світ досі ще не знав, але це все лежить в царині здогадів покищо, а не фактів.

НА ПІДСТАВІ 112-СТОРІНКОВОГО звідомлення, що його приготовили приватні інституції, переважно виховні, релігійні й інші, виходить, що причиною голоду в ЗСА є не тільки безробіття, яке у багатьох стейтах тривало досить довго але також соціяльна політика Адміністрації президента Роналда Реґена, особливо обмежування фондів на численні соціяльні програми. Згідно з цим звідомленням голод в Америці існує і поширюється, і федеральний Уряд повинен зарадити цьому лихові, не зважаючи на те в чиїх руках перебуватиме Адміністрація.

М. Платковський

Ще про І. Фещенка-Чопівського

У „Свободі" з 7-го січня 1984 року я прочитав дуже цікаву статтю Дарії Ярошевич п. н. „Спогад про І. Фещенка-Чопівського". Авторка написала свою статтю, як зазначає, на підставі спогадів доньки покійного професора. В статті досить вичерпно подано відомості про наукову кар'єру професора Фещенка-Чопівського, починаючи від його перебування в Києві, а потім у Польщі, де він остаточно здобув собі становище дуже визначного вченого. Проте, в статті мало або й нічого не згадано про громадсько-політичну діяльність І. Фещенка-Чопівського. Тому хочу дещо доповнити його біографію.

Ще в молодих роках проф. Фещенко-Чопівський брав участь в українському національному житті, а після революції 1917 року був одним з визначних членів Української Радикал-Демократичної Партії. Як такий, став заступником голови Уряду і міністром Народного Господарства в кабінеті Остапенка на початку 1919 року вже після евакуації Києва перед навалою большевиків з Москви.

Кабінет Остапенка не проіснував довго. Було це в тому часі, коли українські соціялістичні партії (соціял-демократи і соціялісти-революціонери) відкликали своїх членів з Директорії і уряду. У відповідь на це, С. Петлюра виступив з партії Соціял-демократів, і ставши головою Директорії, покликав уряд на чолі з Остапенком, до якого не входили українські соціялісти. Уряд Остапенка мав своїм завданням нав'язати відносини з представниками Антанти, війська якої висадилися в тому часі в Одесі. Одначе ці наміри не мали успіху (міністром закордонних справ був тоді Кость Мацієвич, теж член партії радикал-демократів), а уряд і військо УНРеспубліки відходили все далі на захід, аж до кордонів Галичини. Тоді на місце уряду Остапенка прийшов кабінет соціял-демократа Б. Мартоса, і до цього уряду належали переважно члени обох українських соціялістичних партій.

У статті Дарії Ярошевич зазначається, що проф. Фещенко-Чопівський був запрошений до праці на Політехніці у Варшаві в роках 1920-1921. Тут, певно, сталася помилка в роках. В 1920 році проф. Фещенко-Чопівський працював ще в системі урядових установ Української Народної Республіки у Варшаві, а в році 1921 у Тарнові його, як депутата від партії радикал-демократів, обрано головою Ради Республіки, цього першого екзильного передпарляменту при Державному Центрі УНРеспубліки.

Щойно восени 1921року, коли Раду Республіки було розв'язано, проф. Фещенко-Чопівський почав працювати в польських наукових установах і в польському вищому шкільництві.

Віддавшись науковій діяльності, проф. Фещенко-Чопівський не міг бути активним в політичному житті української еміграції між двома світовими війнами. Одначе професор не тільки утримував зв'язки з українськими науковими установами в Галичині (Наукове Т-во ім. Шевченка) чи з українськими професорами в Кракові, але був увесь час у контакті з діячами екзильного уряду УНРеспубліки, як член Братства Української Державности (БУД) і як член партії радикал-демократів, члени якої були головною підпорою екзильного уряду: довголітній голова уряду УНР в екзилі В. Прокопович, а також проф. О. Лотоцький, проф. О. Шульгин, проф. А. Яковлів, проф. М. Славінський та інші, як члени цього уряду.

У статті Д. Ярошевич сказано, що професор „помер дуже далеко від родини, 2-го вересня 1949 року". Можна сказати докладніше: він помер на засланні, куди його запроторили большевики, що прийшли до Польщі, де залишився після війни проф. Фещенко-Чопівський. Чому він не пробував виїхати на Захід і залишився там, куди прийшли московські большевики? Можливо, не беручи участи в політиці на еміґрації, він думав, що його залишать в спокою, як наукового діяча.

Але так не сталося. Йому, очевидно, не могли подарувати його минулої політичної діяльности. Недалеко від місця перебування проф. Фещенка-Чопівського жив ґенерал Сінклер, колишній шеф генерального штабу Армії УНР. Він також на еміґрації не був активним в українському еміґраційному житті. Залишився у Польщі і його теж вивезли большевики кудись на заслання.

Обох цих визначних українців спіткала та сама доля, що її зазнали визначні українські діячі в Галичині в 1939 році.

Згадати теж годиться, що кілька визначних українців, залишившись після війни в 1945 році в Празі чеській, були арештовані і вивезені до СССР. Така доля спіткала колишніх членів уряду УНРеспубліки проф. Максима Славінського і проф. Валентина Садовського та ще багатьох інших. М. Славінський і В. Садовський померли в совєтських в'язницях біля Києва. В тодішніх хаотичних обставинах не було можливости зорганізувати урегульованої евакуації, а тому дехто не відважився їхати в невідоме кудись на Захід...

Іван Боднарук

НАШІ НЕДОМАГАННЯ У ВИХОВНІЙ І СУСПІЛЬНІЙ ПРАЦІ

На наших імпрезах бачимо назагал завжди тих самих людей. А де інші? Снсби на них не ходять. Вони ставляться з погордою до всіх своїх, кого ставлять нижче себе, а згинаються в чотири погибелі перед чужинцем і легковажать усе рідне. Для сноба не важливо, хто що робить, а чим він є з уродження. Сноб завжди і всюди величається дійсними чи прибраними титулами й погорджує тими, що їх не мають. Він удає, що все знає, усе розуміє, йому нічого вчитися. Але якщо сноб забере слово, то найчастіше говорить самі нісенітниці. Він не читає книжок, які його нудять, зате радо видає свій осуд про всякі справи. Він хвалить те, що йому подобається, але не те, що має вартість.

На всяких імпрезах час повинен бути строго контрольований. Час програми не повинен тривати довше, як дві з половиною години. Святкові промови повинні тривати не довше, як 15 хвилин. Вони повинні обмежитись до патетичної апотеози відзначуваних подій чи осіб, але не можуть мати характеру лекції історії чи дидактичної гутірки. Промова повинна бути одна і її не слід попереджувати ще якоюсь „півпромовою", прологом, відкриттям. Промовець не потребує кінчити словом „дякую", бо за що він має він дякувати слухачам. Не повинно бути наддатків на академіях, бо академії не є місцем для цього. На національних святах чи імпрезах на пошану видатних людей не повинно бути танців, бо вони обнижують мистецьку вартість свята чи імпрези. Тих, що спізняються не слід впускати на залю в час виконування програми.

Час покінчити з атмосферою засиджування, в якій відбуваються наші засідання. Наші запрошення на сходини, доповіді чи дискусії на американському ґрунті обіцяють коктейлі або бодай каву з солодким. Наслідуючи американців, у нас додають до запрошень „По доповіді смачна перекуска". Виходить з того, що без тієї „принади" люди не прийшли б!! Отже, завертаємо до давніх римських звичаїв, з часів морального упадку Риму, де без „панем ет цірцензес" (хліба та ігрищ!) не обходилося. Дбаймо більше про культуру духа!

Часом доводиться чути голоси: Нащо ці плаксиві концерти, нащо вони здалися? Це лише відгомін слабодухів-песимістів, які затратили свою ціль у житті! Вони забули, що наше існування продовжується в наших ділах! Грубу помилку роблять ті, що таке говорять. Вони забувають, що національні імпрези, хоч би інколи і плаксиві, мають виховне завдання.

Кожна людина, що приходить на світ, отримує від своїх батьків не тільки тіло, але теж приналежність до своєї національности. І ця національна приналежність переходить з батьків на дітей. Треба нам боротися з усією рішучістю за привернення прав і значення родини, а зокрема української родини, бо над нею висить поважна загроза асиміляції і морального занепаду. Жидівська народна мудрість каже: „Бог не міг бути всюди, тому створив матір". Для синів батько повинен бути зразком мужеських чеснот, сталости, мужности, наполегливости, рішучости, розуму, розсудливости, чесности, батьківської любови й патріотизму. Під його захистом, наче під крилами орла, охороняється родинний дім перед наступом ворожих сил і стає твердинею християнської моралі. Для своїх дітей він має бути зразком прикмет мужчини. Буває, що дерево часом вродить хробачливий овоч, але ніколи ще не трапилося, щоб зіпсоване дерево видало здорові овочі. Багато батьків занедбує свої родини й релігійні обов'язки, які впарі з національним усвідомленням мають плекати молоді душі.

Від жінки та її виховної роботи в родині залежить багато. Поняття людських взаємин вчиться дитина вже в перших роках життя. Коли мати навчить дитину шанувати свого товариша забав, ділитися з ним усім добром, то з неї виросте товариська людина а не егоїст. Дрібні правила поведінки, відношення до старших — це все засади, що формують відношення дитини до зовнішнього світу. Треба виростити самопевну людину не податну на особисті образи.

Серед частини нашого суспільства закоренилася звичка, яка характеризується надмірною, але пустою і марною цікавістю до основних і навіть інтимних справ свого ближнього. Іноді це не тільки проста цікавість, але й нахабне втручання. Є такі люди, що люблять сіяти розлад і тривогу, нарушувати спокій і духову гармонію своїх ближніх.

Деякі громадські діячі безнастанно впадають у захоплення, чи в пароксизм розпачі. В них повно якогось театрального патосу.

Розум і знання уможливлюють людині піднестися на вищий рівень культури. Люди думали колись, що розум є тим чинником, що керує всім життям, та що щастя, добробут і всебічний розвиток залежний лише від розвитку розуму, від знання. Це були так звані раціоналісти. Вони кинули клічі, що для поліпшення долі людства, для поступу й розвитку треба ширити лише просвіту і знання. А скоро люди просвітляться, пізнають багато — настане добробут і закипить усюди творча праця. Але показалось, що такий погляд неправильний. Крім розуму і знання, треба мати гарний характер і шляхетні почування.

Мирослав Болюх

УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ В УКРАЇНСЬКИХ РУКАХ

(Доповідь виголошена на Зїзді УСКР в Торонто 30-го листопада 1983-го року).

III.

За приблизним підрахунком, навіть український громадський сектор витрачає поважні суми в руки чужих агенцій за поїздки. Якщо б зробити таку „візібіліті стадіє", студійний облік, ми дійдемо до несподіваних сум, що повинен зганяти нам сон з очей. Тим більше, що ці суми відходять від нас легковірно і без найменшого опору.

Це саме можемо сказати про висилку пачок за океан і власну крамницю.

І щоб не бути голословним, я наведу декілька цифр з останнього річного звіту торговельної кооперативи в Мельбурні. Там кажеться: (суми заокруглені) зиск з крамниці 56,000 дол., комісове з асекурацій 40,000 дол.; комісове з туристичного бюра 24,000 дол; відсотки з кор. реченцевих поз. 62.000 дол.; дохід з посилок 10,000 дол.; разом: 192,000 дол.

Ця сума не означає, що зроблено максимальне зусилля. Ще багато місця є до поправи і багато можливостей не використано. Це щойно початкові роки і без особливого зусилля. І ми говоримо про 8,000 українців у Мельбурні. Прошу це примінити до Торонто чи Чикаго, помножити цю суму на кількість українців і ми говоримо про величезні суми гроша, які неконечно втікають від нас. Цього не заступити приватною ініціятивою. Це мусить бути на кооперативній базі і варто подумати та уніфікувати це по всій кооперативній мережі. Бо тільки кооперативний сектор, який має фінансові і технологічні засоби міг би цю справу позитивно зорганізувати та реалізувати на професійному рівні.

За тяглість кооперативної історії

Мені так виглядає, що ще наступних 10 років ми матимемо, що так назву, „кооперативну експансію", бо це ще час приїжджого покоління батьків послідньої еміграції. У тих початкових роках, батьки-поселенці з повним довірям віддали перші запрацьовані гроші в руки кооперативного проводу. Українські кооперативи розрослися завдяки моральним та ідейним вартостям приїжджого покоління. Сила наших кооператив — це широка мережа дрібних ощадників, бо кооперація по суті є боротьбою дрібного капіталу перед великим.

Але як і в інших ділянках, так і в кооперації, найбільшим нашим ворогом тут є час. Еміграційна відстань часу створює нову дійсність і, як це кажуть, „стара школа" помітно меншає; чим далі це буде ще помітніше і на зміну приходить вже молоде, еміґраційне покоління. Воно не завжди буде мати ідеалістичну чи чуттьову настанову, але часто кермуватиметься практичними моментами і користями.

Практично ситуація у кредитівках нині є такою, що молодше покоління в переважаючій кількості користає з позичок, позичають заощаджений капітал своїх батьків і сплачують позички чеками з інших банків чи фінансових установ.

Але нам немає потреби, за традицією, нарікати на брак патріотизму чи громадської настанови, але зробити основну застанову та переоцінку. Нам требаб б робити послідовну, плянову і далекозору кампанію за приєднання та осідомлення майбутнього молодого члена. Такий стан та умови треба розцінювати як реальну дійсність і відповідно шукати розв'язки.

Постараймося шукати цієї розв'язки від наймолодшого віку, шкільної лавки і рядів організації молоді. Там гуртується наша молодь.

Рада Українських Кооператив в Австралії виготовила тисячі ощадностевих скарбонок для кожної кооперативи зокрема, які даром роздаються по недільним школам. Кожна дитина в школі отримує шкільне приладдя з назвою та адресою кооперативи (олівці, зшитки, лінійки, календарці тощо), при батьківських шкільних комітетах є представник кооперативи, який збирає дитячі ощадності. Кооператива дає кращі відсотки. Згадані банкові книжечки від народження також тут відіграють свою ролю. Кооператива проголошує конкурс на шкільну задачу, наприклад: „Чому треба щадити в українській кооперативі". Або конкурс на пропаґандивні „постери". В обох випадках кооператива платить певні грошові нагороди за найкращі три задачі з певної групи віку.

Якщо ми з дитячого віку призвичаїмо до рідної установи, зробимо її доступною та відомою, виробимо переконання про користі та доцільності, то тоді зможемо оптимістично говорити про майбутнє.

І не належить обмежуватися у практичних послідовних засобах, не зважаючи на фінансову сторінку, бо це може бути найкраща та найдоцільніша інвестиція, яку кооператива могла б зробити.

А для старшої молоді влаштовувати кооперативні гутірки, освідомлювати та реалістично примінювати засоби і стиль сьогоднішнього дня. На мою думку тут є місце на окрему доповідь, бо це питання має більш чим тільки педагогічний аспект.

Наша молодь, як кожна молодь, вже по своїй природі з уродження якоюсь мірою є ідеалістичною. І все що добре, шляхетне, буде цій молоді відповідати.

І якщо українська кооперація (а тут можна б говорити і взагалі про весь громадсько-національний сектор) буде для нашої молоді прикладом шляхетної співпраці, творчого зусилля і атмосфери, то ця молодь буде з батьками і буде гідним ідейним спадкоємцем батьківського дорібку.

Кооперативні прийоми та заложення в країнах нашого поселення не в усьому відповідають нашим традиційним українським прийомам. Мусимо здати собі справу, що наша молодь росте і формується в більшості поза нашим впливом та оточенням. І в підході до молоді не можемо йти з безкомпромісових позицій. Мусимо знайти здоровий компроміс між обома формами, обома ментальностями і подбати, щоб в цьому компромісі перемогли ідейні вартості української кооперації, а з цим і інтерес української організованої спільноти.

Питома вага економічно-фінансової політики

Цю важливу ділянку в житті нашої спільноти заповняє українська кооперація. Годі собі уявити повноцінне існування та дійову спроможність спільноти при відсутності власної фінансово-економічної концепції кооперативної постановки та її ідейного цілеспрямування. Цим ми не хочемо сказати, що наша економічна постановка є ідеальною. Тут дуже багато ще на поправу, досконалішу завершеність, на організаційну та програмову уточненість.

Коли з одного боку кооперація дає практичні засоби та користі для своїх членів і організованої спільноти, то з-другого вона вчить в практичному житті реалістично думати, виробляє реалістичну настанову. Бо в економіці і фінансах говорять реальні цифри, факти і досягнення.

Українська кооператива — це установа багата не так в мільйони, як в ідею. Найбільшим капіталом української кооперативи є її всеукраїнська, всегромадська природа і довір'я членів до проводу і навпаки.

І в цьому відношенні українська кооперація, бодай в переважаючій більшості, може бути прикладом для громадського чи політичного секторів. Ця кооперація зуміла з'єднати в своїй мережі правно та фактично великий дорібок. Яке українське світове об'єднання може виказатися такими промовистими та реальними досягненнями: 80 кооператив, із 120,000 членами і 560 мільйонами долярів оборотового капіталу.

Українська кооперація — це сьогодні вже силова громадська формація і вона може і повинна мати своє слово та вплив у всіх важливих центральних проблемах нашої визвольно-національної політики.

Особливо сьогодні в так важливий і критичний історичний час для нашого народу, українська кооперація як силовий фактор могла б ініціювати та фінансувати такі всеукраїнські акції та почини, які з одного боку давали б реальну допомогу народові в обличчі тотального наступу ворога, а з-другого творили б внутрі нашої еміграційної громади почуття національної солідарности, творчої атмосфери і природного братолюбія.

Я не збираюся уточнювати вищесказане, це окрема тема і розрібка.

Але ми зробимо величезне діло, якщо вже скажемо, щоб не тратити часу на дрібні справи, що час — це гроші.

Але для успішного сповнення такого завдання є одна

Закінчення на ст. 4.

Вшанували українського лікаря

Члени УЛПТА під час відзначення 80-ліття д-ра Романа Крупки. Стоять (зліва): д-р А. Фаріон, д-р Р. Крупка і д-р А. Хрептовський.

Уже від давніх часів відомо, що лікарі, рятуючи життя іншим, не можуть продовжити свого власного. Статистичні дані вказують, що пересічний вік життя лікарів нижчий від решти населення. Мабуть, тут велику ролю грають життєвий стиль лікарів і духова напруга. Довгі години праці та постійні турботи про здоров'я хворих мають згубний вплив на працю серцево-судинної та нервової систем.

Тому з радістю треба привітати дні, коли лікарі святкують свої 70-ліття чи 80-ліття, а зокрема, коли вони й далі розпоряджають бистротою ума й фізичними силами. До таких щасливців у нашій громаді належить д-р Роман Крупка.

Він народився 14-го грудня 1903 року у Львові, де закінчив гімназію та почав студії медицини в Таємному українському університеті. Після розв'язання цієї академічної установи він перейшов ма медичний факультет Львівського університету, де одержав ступінь доктора медицини. Після двох років обов'язкової інтернатури в місцевій лікарні він став асистентом д-ра М. Панчишина в Народній лікарні ім. Митрополита Андрея Шептицького і працював там аж до вибуху Другої світової війни разом зі спокійним д-ром Ярославом Ґінелевичем і д-ром Василем Кашубинським.

Уже від молодих років він був активним пластуном і його відзначено орденом св. Юрія.

По довгих роках скитальщини він опинився у Чикаґо, де в 1949 році став одним із основоположників місцевого Відділу Українського Лікарського Товариства. Він був довголітнім членом Управи і також головою чикаґського Відділу Українського Лікарського товариства Північної Америки. 1981 року Головна Управа УЛТПА наділила його почесною грамотою за працю для товариства і громади. Американська Медична Асоціяція вручила д-рові Р. Крупці почесну грамоту за 50 років лікарської праці.

Д-р Р. Крупка був основником Пластового дому в Чикаґо. Прикладне подружжя п-ва Крупків виховало дві дочки — Марту Білинську та Атю Крупку-Саланців, а тепер утішаються чотирма внуками.

Д-р Р. Крупка є членом Українського Народного Союзу (Пластовий відділ ч. 472).

Українська лікарська громада вшанувала д-ра Романа Крупку з нагоди його 80-ліття під час 24-го Наукового з'їзду УЛТПА, який відбувся 11-18 грудня 1983року на Караїбському острові Аруба. Голова УЛПТА д-р М. Коленський привітав ювілята з днем народження та побажав йому продовжувати віддану лікарську працю серед нашої громади.

У мистецькій частині взяли участь: д-р Іван Рудавський, сольоспів, д-р Володимир Кассараба, фортепіяновий супровід, і д-р Осип Шандра, скрипкове сольо.

Д-р В. Кассараба скомпонував мелодію до пісні про острів Аруба, текст якої уклала його дружина Ліда Кассараба. Цю пісню виконав з великим мистецьким відчуттям д-р І. Рудавський.

Серед учасників був присутній також д-р Володимир Пасічник, який на 83-му році життя брав активну участь у нарадах цього з'їзду.

Цим обом лікарям з нагоди закінчення їхніх 80-их років життя висловлюємо найщиріші побажання бути серед нас ще довгі роки та успішно продовжувати свою лікарську працю.

Д-р Павло Джуль

20-річчя вашінґтонського Відділу Союзу Українок Америки

У неділю, 20-го листопада 1983 року, 78-ий Відділ СУА ім О. Степанів у Вашінґтоні відзначував 20-річчя свого існування. Як це належить до традицій відзначування ювілеїв різними відділами цієї організації, програма святкування у Вашінґтоні була, з одного боку, родинно-товариською імпрезою,з пишним вишуканим буфетом (20 тортів , що їх склали членкині Відділу), з участю біля двох сотень осіб, і рівночасно—це була культурна подія.

На стінах були виставлені картини : графіка Христини Кіналь, а на столиках розставлена кераміка роботи Наталки Кормелюк. Обидві мисткині живуть у Вашінґтоні і є членкинями СУА.

В програмі були виступи відомого вокального ансамблю „Намисто" під керівництвом Петра Круля та танцювального ансамблю „Лиман" з Балтимору під керівництвом Ореста Ласюка. Мистецькою програмою керувала Мотря Слоневська.

До звичаїв ювілейних святкувань відділів СУА належить те,що ювіляти не дістають подарунків, але навпаки, самі складають пожертви на якусь добру ціль. Так і у Вашінґтоні вступи були призначені на допомогу Українському Музеєві. Обидва мистецькі ансамблі виступали без винагороди і навіть без звороту коштів транспортації. Парох собору Пресвятої Родини о. Шавель, де відбувалася імпреза, повернув оплату за винайм залі, як пожертву на Український Музей. Так з цієї імпрези прийшло 1,000 дол. чистого приходу; гроші вислано відразу до Музею. До речі, 78-ий Відділ СУА вже раніше пожертвував 1,370 дол. на Музей і є меценатом Музею.

Під час програми виступала Наталія Даниленко, заступниця голови СУА і член Управи Українського Музею. У своєму привіті вона вказала на важливу ролю Українського Музею в обличчі систематичного нищення культури в Україні, чого вона була свідком під час її подорожей по Україні. Н. Даниленко передала від Головної Управи СУА грамоту-признання 78-му Відділові за його успішну роботу.

У привітальному слові голова Відділу Ксеня Кузьмич коротко і речево підсумувала 20-річну діяльність 78-го Відділу СУА; звіт дуже конкретно і наглядно ілюстрував велику громадську, виховну, харитативну і культурну роботу цього Відділу. Те, що робиться у Вашінґтоні, більш менш відбувається по інших відділах СУА. Тому варто цей звіт подати, як ілюстрацію типової діяльности відділів Союзу Українок Америки.

Степанія Дячок

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 1.

С. Корбан, Віндзор	75.00
Я. Русин, Вінніпеґ	65.00
Л. Ковальчук, Ванкувер	50.00
Б. Бойд-Борискевич, Дітройт	40.00
М. А. Мороз, Денніс Порт	25.00
Ю. Тамарський, Джерзі Сіті	17.00
В. Федуняк, Голлісвуд	16.65
Д-р А. Стеткевич, Тонтен	10.00
М. Дармохвал, Піскатавей	12.00
Б. С.Крушельницький, Клифтон Парк	12.00
І. Палій, Йонкерс	12.00
Д-р П. Попадюк, Міннеаполіс	12.00
Е. Смик, Кол Сіті	10.20
І. Ванцівят, Бінґгемптон	10.00
І. Вудкевич, Клівленд	10.00
І. Кінтер, Торонто	10.00
М. Кручак, Бренфорд	10.00
Г. Николишин, Дейтон	10.00
М. Теслевич, Фінікс	10.00
О. Блонарович, Бушвин	8.00
В. Бойчук, Елизабет	7.00
С. Зелтвай, Юджін	7.00
І. Іванців, Скарборо	7.00
А. Кедринський, Джерзі Сіті	7.00
М. Киценюк, Линден	7.00
М. Курляк, Баффало	7.00
Б. Стангрет, Веленд	7.00
В. Хома, Бікон	7.00
М. Чорняк, Чикаго	6.00
Р. Жук, Монтреаль	5.36
О. Бунецька, Торонто	5.00
К. Василькевич, Ґрінсбурґ	5.00
В Гаврилюк, Джерзі Сіті	5.00
І. Ґумовський, Ірвінґтон	5.00
П. Дяків, Ст. Катаринс	5.00
А. Качор, Вінніпеґ	5.00
І. Котляр, Ірвінґтон	5.00
С. Кравченюк, Джерзі Сіті	5.00
І. А. Курилко, Дарієн	5.00
П. Лисенко, Пітсфілд	5.00
А. Мазаренко, Голливуд	5.00
Ф. Медик, Н. Гейледон	5.00
М. Павлюк, Галлі	5.00
Р. Перун, Ню Бритейн	5.00
А. Самосій, Трентон	5.00
В. Синенький, Ракфорд	5.00
С. Стерпак, Філядельфія	5.00
УЛТПА, Чикаґо	5.00
О. Харамбура, Рочестер	5.00
Д. Яременко, Сомервілл	5.00
О. Яхно, Лонґ Айленд Сіті	5.00
С. Тур, Асторія	4.71
І. Демидчук, Гамілтон	4.00
Я. Кукіль, Гартфорд	4.00
М. Похмурський, Ст. Пітерсбурґ	4.00
І. Карпюк, Тандер Бей	3.90
С. Таранко, Джамейка	3.15
С. Білий, Роєл Овк	3.00
В. Данець, Нюарк	3.00
В. Марущак, Клифтон	3.00
А. Варчак, Йонкерс	2.00
Р. Волчук, Джерзі Сіті	2.00
В. Волошин, Вест Айсліп	2.00
С. Гордіюк, Ню Йорк	2.00
Н. Горішній, Джерзі Сіті	2.00
І. Городиська, Чикаго	2.00
М. Горошко, Маганей Сіті	2.00
Ю. Губчак, Чикаго	2.00
В. Гупаловський, Амстердам	2.00
М.Ґордійчук, Ленсдейл	2.00
І. Ґрес, Джерзі Сіті	2.00
М. Ґудзоватий, Рочестер	2.00
П.Ґут, Юньйон	2.00
І. Додик, Ст. Катаринс	2.00
І. Зурак, Вудгейвен	2.00
В. Іваницький, Рочестер	2.00
О. Ільків, Бруклин	2.00
В. Калиниченко, Бентон Гарбор	2.00
Калинович, Джерзі Сіті	2.00
І. Крат, Гіллсайд	2.00
Е. Кухарчишин, Едмонтон	2.00
М. Лаврук, Бруклин	2.00
П. Лещишин, Рочестер	2.00
Г. Мартинів, Норт Порт	2.00
В. Небесняк, Линкольн	2.00
Я. Оберишин, Кю Ґарденс	2.00
Д-р Р. Погорецький, Джерзі Сіті	2.00
П. Прокопенко, Рочестер	2.00
О. Рущак, Чикаго	2.00
М. Свербинський, Бентон Гарбор	2.00
М. Стельмащук, Балтимор	2.00
Б. Федик, Розел	2.00
Д. Федорко, Дітройт	2.00
М. Хала, Річмонд Гілл	2.00
О. Чавс, Йонкерс	2.00
С. Чорномаз, Юньйон	2.00
Д-р Т. Чуй, Ракі Гілл	2.00
Е. Шпирка, Вест Орендж	2.00

ЛИСТА ч. 2.

А. Бабич, Скарборо	40.00
Й. Ґергель, Німеччина	25.00
Т. Джус, В. Айсліп	17.00
С. Матковський, Рочестер	15.00
Р. Рак, Керґонксон	12.00
С. Лехновський, Керґонксон	10.00
Я. Тенюх, Бруклин	10.00
о. В. Грабець, Аллентавн	8.00
В. Боднарський, В. Істон	7.00
Е. Гречило, Лонг Айленд Сіті	7.00
Е. Гутович, Квінс	7.00
Д-р Ю. Крижанівський, Миртл Біч	7.00
Н. Крук, Бруклин	7.00
І. Кузь, Пассейк	7.00
В. Саміленко, Свортмор	7.00
Ю. Сквіртнянська, Вудгейвен	7.00
Е. Черкас, Джерзі Сіті	7.00
А. Яременко, Джерзі Сіті	7.00
П. Залуга, Дітройт	5.38
К. Болнарчук, Асторія	5.00
В. Іванців, Пассейк	5.00
В. Іванців, Рочестер	5.00
С. Івасечко, Редінґ	5.00
П. Кучма, Ню Йорк	5.00
С. Лагола, Перт Амбой	5.00
А. Линник, Ґлен Спей	5.00
С. Матичин, Дітройт	5.00
І. Петрів, В. Белмар	5.00
С. Савчук, Елмгирст	5.00
Г. Семенів, Рочестер	5.00
О. Берегуляк, Маєрставн	4.00
Д. Ґренда, Йорк	4.00
Е. Ласота, Терривілл	4.00
Ю. Навроцький, Квінс Вилелж	4.00
Р. Тишовницький, Рочестер	4.00
Д. Хухра, Керґонксон	4.00
Ю. Шавалюк, Гакетставн	4.00
Е. Фелик, Вудсайд	3.00
С. Ґаврас, Фінікс	2.20
М. Андрушків, Браєрвуд	2.00
І. Бабяк, Філядельфія	2.00
Д-р Р. Бараноаський, Керґонксон	2.00
С. Біловус, Стетен Айленд	2.00
І. Боярський, Нерровсбурґ	2.00
Ю. Войчак, Баффало	2.00
А. Ґелети, Бервик	2.00
М. Ґілета, Бруклин	2.00
К. Ґуран, Рочестер	2.00
В. Гарасим, Філядельфія	2.00
Н. Гнатик, Енґлвуд	2.00
Б. Гнідь, Сомервілл	2.00
П. Грабович, Веніс	2.00
В. Грицик, Ню Йорк	2.00
о. В. Домашовець, Морріс Плейнс	2.00
А. Дяк, Асторія	2.00
В. Єреґа, Ґлен Спей	2.00
М. Завіський, Баффало	2.00
Р. З. Запутович, Гіллсейл	2.00
Л. Зобнів, Бінґгемтон	2.00
В. Калинович, Нанует	2.00
П. Капітула, Йонкерс	2.00
Т. Кахнич, Джерзі Сіті	2.00
Н. Кирилів, Чикаго	2.00
М. Кіндрачук, Ґлен Спей	2.00
А. Клецор, Н. Брансвик	2.00
І. Книш, Бруклин	2.00
І. Ковасовський, Колонія	2.00
Я. Козак, Гантінґтон Веллі	2.00
Р. Кодни, Ютика	2.00
Д-р В. Кокорулз, Овіґо	2.00
М. Коминар, Річмонд Гілл	2.00
В. Костюк, Вудсайд	2.00
М. Курчак, Іст Медов	2.00
С. Кухлевський, Трентон	2.00
В. Левицький, Мейплвуд	2.00
В. Леник, Рочестер	2.00
С. Літепло, Бруклин	2.00
Д. Лясевич, Бруклин	2.00
Н. Міц, Стов	2.00
о. Любомир Мудрий, Озон Парк	2.00
О. Оршуляк, Керґонксон	2.00
о. Ю. Осадца, Ґлен Спей	2.00
В. Пеленський, Парсипани	2.00
Е. Плескачевська, Лексинґтон	2.00
І. Присташ, Бетлегем	2.00
Л. Рейнарович, Бруклин	2.00
А. Ройовський, Бруклин	2.00
С. Саґата, С. Гемпстед	2.00
С. Сандович, Ню Йорк	2.00
С. Свіченюк, Сомервілл	2.00
М. Середа, Філядельфія	2.00
В. Сидор, Рочестер	2.00
О. Склепкович, Ратерфорд	2.00
Д. Стахів, Миддлсекс	2.00
о. І. Ткачук, Ню Йорк	2.00
В. Третяк, Вудгейвен	2.00
о. М. Федорович, Монесен	2.00
Р. Цмайло, Шерилл	2.00
А. Чирко, Бруклин	2.00
О. Яросевич, Піскатавей	2.00

ГОЛОВНИЙ ЛІКАР ЗСА д-р Еверетт Куп заявив, що телевізійні програми, які включають насильство, вбивства знасилювання тощо, причиняються до поширення злочинів серед американського суспільства, зокрема серед молоді. Виступаючи на симпозіюмі перед майже 500 слухачами д-р Куп підкреслив, що кілька різних студій, які були переведені на протязі останніх трьох років вказують, що телевізійні програми є спричинниками збільшення відсотку злочинів і психологічної зміни в багатьох мільйонах осіб молодшого покоління, зокрема тих, для яких телевізія становить одинокий середник розваги. Він додав, що студії виказали, що аж 40 відсотків молодих людей проводять по 6-8 годин часу біля телевізійного апарату. Для прикладу він подав, що число вбивств в 1950 році становило 366 на 100,000 осіб, а в 1980 році це число зросло аж до 2,800 осіб на 100,000 населення. Дуже зросло також число самогубств серед білих молодих людей нижче 24-го року життя і то однаково серед чоловіків і серед жінок.

КОМІСІЯ ОН У СПРАВІ наркотиків розпочала свою зустріч у Відні, Австрія, в понеділок, 6-го лютого, щоб обговорити питання суворішої контролі виробництва і продажу ліків, які можуть використовуватися як наркотики, наприклад, деякі види заспокоюючих ліків. Такими ліками часто зловживають, особливо в країнах Африки.

„Прометей" знову концертуватиме в Европі

Один з найкращих чоловічих хорів у діяспорі, „Прометей" з Філядельфії, під керівництвом маестра Михайла Длябоги, з нагоди 20-ліття свого існування і діяльности, щоб гідно відзначити цей маркантний Ювілей, вибирається у концертове турне до Швайцарії, Німеччини, Франції та, можливо, до Австрії.

Чотири роки тому, у травні 1980 року, відбулося перше европейське турне „Прометея", а тепер, у квітні-травні 1984 року, знову пролунають там пісні у виконанні „Прометея". Це друга поїздка до Европи — це дальший доказ живучости, наполегливої праці, відданости і посвяти цього хорового колективу під проводом М. Длябоги, який від 1968 року диригує „Прометеєм".

Кожне концертове турне - це колосальний вклад праці, пов'язаний із поважними фінансовими видатками, яких не буде можна покрити навіть при повних залях, тому хористи у більшості ці видатки покриють із своїх особистих фондів. Це напевно доказ великої любови до пісні, доказ зрілости та зрозуміння свого завдання, що українську пісню, мистецтво треба постійно демонструвати перед своїми і чужими, бо це є наша місія на чужині; тепер більше, як колинебудь, треба високо тримати прапор поневоленої, але нескореної української культури.

„Прометей" приїде до Европи із поважним і цікавим репертуаром, як, наприклад,: Лірина „Хваліте Бога"; „Молітеся, браття" — до слів Шевченка, муз. Кирила Стеценка; „У Неділеньку святую"— могутня кантата Кирила Стеценка до слів Тараса Шевченка. Цей твір належить до шедеврів української хорової культури.

Великим атрибутом хору є його акомпаньяторка Ірина Пелех-Зварич, яка є знаменитою піяністкою та виступить із своїми сольовими точками, музичними творами В. Косенка та Л. Ревуцького.

Сподіваємося, що там, де виступатиме „Прометей", театральні залі будуть повні по береги. З ініціятиви і намовою автора цих рядків „Прометей" візьме участь у Міжнародному конкурсі хорів у місті Монтро, Швайцарія, від 24-го до 28-го квітня, де напевно буде гідним амбасадором української пісні. Крім виступів у Монтро, „Прометей" співатиме ще в інших містах Швайцарії.

У неділю, 29-го квітня, „Прометей" дасть концерт у Штрасбурзі. Робляться заходи на їхній виступ у Зальцбурзі на 2-ге або 3-тє травня. У п'ятницю, 4-го травня, буде концерт у Мюнхені у „Софієн-Заль", а у суботу, можливо, — Ульм-Штутґарт.

У неділю, 6-го травня, останній концерт „Прометея" відбудеться у Дюсельдорфі у відомій концертовій залі імени Р. Шумана.

Подаючи цю вістку, я хочу в першій мірі привітати хор „Прометей" із його ювілеєм:20-ліття та побажати „Прометеєві" великих успіхів у всіх багатьох-багатьох творчих починаннях. А европейські українці напевно привітають заокеанських українців під час їхнього турне щирою гостинністю та переповненими залями, що буде для цього прегарного хору найкращою винагородою та потрібним поштовхом до дальшої праці.

Володимир Луців

НЕ СССР, А СРР

У дописі д-ра І. Новосівського п.н. „Св.п. Василь Якубович"(„Свобода" ч. 21 зі суботи, 3-го лютого ц.р.) помилково надруковано, що св. п. В. Якубовича „ангажовано до перекладів для міністерства освіти СССР". Справді він перекладав для міністерства освіти СРР (тобто, Соціялістичної Республіки Румунії). — Ред.

ЗБЕРЕЖІМ АРХІВ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

Архіви найстаршої української військової формації у найновішій добі історії українського народу та його визвольної боротьби, славних Січових Стрільців знаходяться в Німеччині, в Мюнхені. Три великі скрині з клішами різних світлин з історії Українських Січових Стрільців, які здобули велику славу в боях проти російських військ в Карпатах, головно на горі Маківці, яка стала символом невмирущої слави борців за українську державу.

31-го жовтня 1918 року під командою полковника Дмитра Вітовського завершено збройний Листопадовий чин, який з Українськими Січовими Стрільцями роззброїв австрійські війська в Східній Галичині, і 1-го листопада 1918 року було проголошено в княжому городі Льва Західньо-Українську Народну республіку; українська громада у вільному світі кожний рік відсвятковує цей незабутній історичний акт в житті Західньої України 1-го листопада.

Після Першої світової війни гору Маківку відвідували кожний рік тисячі українського населення, а особливо молодь, яка черпала з невмирущої слави УССів національну свідомість, бойову наснагу для продовження боротьби за українську державу.

Архіви УССів мають велику цінність і значення. Їх впорядкувати і видати кілька тисяч альбомів з світлинами, це було б великим ділом й великим вкладом в історії українського війська та в історію України. Це піднесло б престиж українського вояка серед української молоді й серед українського народу, а також серед не-українців.

Українська молодь, яка України не бачила і не знає її визвольної боротьби, може лише читати історію України, вивчаючи її минуле з книжок. Але це сухий матеіял, хоч і правдивий. Якщо історія є в світлинах — то вона зовсім інакше сприймається молоддю і засвоюється дуже легко. Такі книги із світлинами єнемов живою історією, хоч творців її вже давно між нами нема. Особливо на таке видання заслуговує історія УССів, які були відомі під час Першої світової війни як найкраща військова формація австрійської армії, а згодом вславились на українських центральних землях за часів Української Народної Республіки в боях з білими росіянами й червоними большевиками. Це славний корпус Українських Січових Стрільців.

Тому за всяку ціну треба згадані архіви з Німеччини забрати, щоб не пропали, впорядкувати їх і видати. Це буде гордістю для колишніх і майбутніх українських вояків і для цілого українського народу. Це буде тим національним фундаментом і духовим кормом для патріотичного виховання української молоді, головно дасть їй охоти й розбудить у ній любов до України. Так звичайно роблять всі культурні народи світу.

Для інформації громадянства, що ми зробили в тій справі? Приблизно два роки тому Головна управа Об'єднання б. Вояків Українців у Америці (ОбВУА) одержала прохання від двох колишніх УССів з Німеччини, щоб ми зайнялися збереженням архіву Корпусу УССів,його евентуальним перевезенням до ЗСА. У зв'язку з цим проханням Головна управа ОбВУА скликала наради репрезентантів усіх діючих українських комбатантських організацій на терені Америки, на яких винесено рішення перевозу цього архіву. Головну управу ОбВУА уповноважено виготовити технічну підготовку для перевезення і збереження цього архіву в одному з наших музеїв. Отже ми вже маємо кошторис видатків для перевезення цього архіву (міститься він у трьох скринях). Кошторис є 3,000 долярів. Ця сума охоплює всі видатки, зв'язані з належним пакуванням, забезпеченням і оплатою перевозу до Америки.

Тому що збереження українських історичних пам'яток і архівів є нашим загальним і священним обов'язком — ми звертаємося з гарячим проханням до людей доброї волі допомогти Головній управі ОбВУА своєю, нехай і найменшою, фінансовою допомогою, складаючи свої пожертви на подану адресу: United Ukrainian War Veterans of America, c/o Self-Reliance N.Y. Federal Credit Union, 108 Second Av., New York, N.Y. 10003.

За фінансові пожертви Головна управа ОбВУА заздалегідь складає щиросердечну подяку всім жертводавцям.

Осип Труш
секретар ГУ ОбВУА.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшла у Вічність, 26-го листопада 1983 року, наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА, БАБУСЯ, СЕСТРА та ТЕТА

бл. п.

КІРА СКОРОБОГАТА

Цею дорогою складаємо нашу сердечну подяку Родині, Приятелям та Знайомим за віддання пошани та відпровадження Покійної на місце Вічного Спочинку.

Щиро дякуємо Всеч. о. С. Шевчукові за відправлення похоронних відправ, за зворушливі прощальні слова в часі Служби Божої в церкві св. Юра, за відпровадження на місце Вічного Спочинку та за участь і молитви під час тризни.

Дякуємо пані Лені Качало за прощальні слова під час Панахиди від 64-го Відділу Союзу Українок Америки.

Неймовірно вдячні ми д-рові Юрієві Кишакевичеві, який без огляду на особистий труд, сповнив останню волю Покійної та попрощав Її словами та піснею від нас усіх.

Дякуємо пані Ірені Райнер за прощальні слова-спомин над домовиною.

Дякуємо Усім, які зложили дар Святої Літургії в наміренні Покійної та за всі Ваші молитви.

Дякуємо в імені Покійної за щирі датки, замість квітів на Український Музей в Ню Йорку і на інші цілі, які залишать більш тривалу пам'ятку по Покійній.

Особливо дякуємо за всі вислови співчуття, особисто, телефонічно та писемно. Вони нас розрадили в час нашого горя та смутку.

Найщиріше дякуємо нашим Приятелям за вияв любови та за товариську опіку в час наших переживань. Ваша поведінка незабутня.

Нехай Всевишній винагородить Вас усіми ласками, а душу Покійної Вічною Пам'яттю.

В глибокому смутку —

РОДИНА

Український...

Закінчення зі ст. 2.

важлива передумова. Я є великим прихильником політики відомого німецького військовика і політика Бісмарка — політики внутрішнього примату. А саме: щоб успішно діяти назовні, треба самому бути спершу внутрі зорганізованим і самоздисциплінованим.

Тому даймо приклад нашої внутрішньої кооперативної дисципліни і організації, докажімо, що кооперація починається від нас самих, що кооперація є спасенною формою у всіх видах національної політики.

І тоді ми переможемо подвійно...

Наші милі діти

Я мав два виступи перед школярами шкіл українознавства: 19-го листопада в Йонкерсі, Н. Й., і 10-го грудня в Ню Йорку. Обидва виступи були мені дуже приємні, тому що всі діти були чемні, слухали уважно, що було на програмі, і виконували радо свої завдання.

Я не можу забути, як радо вони деклямували свої віршики або уривки-речення. Можна було з ними бавитися чотири години, а ми мали визначену лиш одну годину. Багато школяриків були розчаровані, що не стало для них часу на їх попис, але те, що вони вивчили на нашу зустріч, напевно буде їм пам'ятатися ціле життя.

Ось приклад: одна літня пані (бабуня), народжена в Америці прийшла в неділю до „Сурми" і відразу почала мені голосно деклямувати:

Українка я маленька,
Українець батько-ненька
І сестричка й братчик милі—
Українці ми родились.

Не забуду я ніколи,
Що мій знак: Лев в синім полі,
Що мій нарід—тепер бідний —
Буде вільний і свобідний.

Як виросту я велика,
Не злякаюсь труду-лиха,
Буду братам помагати,
Україну визволяти.

Далі вона по-англійськи каже до мене, що це все, що вона запам'ятала по-українськи змалечку. Її мама купила їй,—казала вона,—у „Сурмі" книжечку з віршиками, і цю поезійку її навчила: „Ви взяли мене на свою радіопрограму, це було 1928 року, і цей віршик там я виголосила,—казала вона.—Потім віддалася за американця, свою рідну мову забула, але цей віршик не забула і він мене все вирятував з амбарасу".

Вона мені пояснила, що кожний раз, як хто запитав її, якої вона національности, то відразу ця жінка свій віршик виголошувала перед тим, хто її питав. Її рецитація кожного заспокоїла і здивувала. Коли б вона казала „Соррі, ай донт андестендюкрайнієн",—то це образило б кожного українця, ніби запитаний ігнорує свою націю. Але відповісти маленьким віршиком —таке всіх задоволить. Тому кожна особа, народжена в Америці, вихована між чужими, повинна навчитись бодай один український віршик, як оцей наведений вище, або „Мово рідна, слово рідне" Воробкевича та інші. Тоді всі будуть раді,—закінчила вона свою розмову зі мною.

І це правда. Ми перебуваємо в Америці. Нас тут прийняли, шанують, помагають, дали волю Ми повинні взяти повчення навіть від Тараса Шевченка: „І чужого научайтесь, свого не цурайтесь". Яку велику прислугу рідному народові українському ми можемо тут зробити,—це було доказано, між іншим, в Українському Інституті Америки 17-го грудня минулого року. Туди прибуло багато людей, представників понад 20-ти різних національних груп. Ділилися вони з нами усім, що є найдорожче кожному, а це Пісня і Пожива.

Чи не гарно було б, щоб ми там усі разом заспівали „God, bless America", бо лиш у ЗСА подібне щось можна зробити. Ось цей текст по-українськи:

Щасть, Бог, Америку,
Мій любий край,
Хорони її, поможи їй
В темний час, світло ясне їй дай.

З гір Скалистих до степів тих,
Аж до морських берегів,
Щасть, Бог, Америку,
Мій милий дім...

(Вільний переклад І. Слободяна).

І ще хочу на закінчення сказати, що кожна дитина до 12 років віком, яка навчиться напам'ять один або другий з тих віршиків, прийде до „Сурми" в неділю і виголосить мені його напам'ять,—дістане яблуко, а як не стане яблук, то слоїк меду. До побачення, милі діти.

Мирон Сурмач

СУА дав 289 стипендій на суму 49,097 дол.

Кінець грудня в Південній Америці — це водночас і кінець шкільного року. Роз'їхалися наші стипендіяти додому, до своїх батьків, головно у колонії в Бразилії, де їх маємо найбільше, але також в Аргентині й Параґваю, щоб разом з рідними відсвяткувати Різдво й Новий Рік і провести заслужені вакації.

Стоять деякі стипендисти СУА з Колеґії св. Ольги в Прудентополі (зліва): Надя і Люба Лисі, спонзори близнят панство Костинюки, Мишиґен; Агнета Гладчук, спонзори О. Заремба та Ю. Полянська, Н. Дж.; Ганя Кричківська, спонзори панство Галії, Н. Дж.; Уляна Дзьоба, спонзори п-во Гички, Н. Дж.; Марія Люрдіс Саплак, спонзори д-р А. Пасіка-Правак, М. Й.; Надія Гардаш, спонзори, д-р і п-і В. Мигалі, Мишиґен; Анна Лукія Юлик, спонзори п-во Я. Масюки, Па.; Анізія Юлик, спонзор 49-ий Відділ СУА. Баффало, Н.Й.; Надія Любачевська, спонзори п-во В. Кравчуки, Апопка, Фльорида.

Деякі стипендисти вже закінчили школу, інші надіються після вакацій повернутися на дальшу науку, а дехто, мабуть, таки мусітиме лишитися при батьках. Велика минулорічна повінь у Бразилії зруйнувала багато господарств наших поселенців. Не одні з них майже все вратили. Задержить студентів у хаті не тільки потреба допомагати батькам привести господарство до порядку, але й те, що в наслідок того стихійного нещастя багато батьків не могтимуть дати дітям навіть найменшої підмоги. Вже тепер надходять до нас звідтіль тривожні листи - питають нас, чи й на цей рік дістануть стипендії. Ми хотіли б усіх запевнити, що одержать дальшу допомогу і заохотити після вакацій повертатися до школи, бо надіємось, що як у минулих роках, від 1967 року починаючи, так і надалі будемо мати підтримку нашого суспільства не тільки у ЗСА, але й з Канади й Австралії.

Хто є нашими стипендіятами? Здібні й охочі до науки, але бідних батьків діти, учні середніх і студенти вищих шкіл. У минулому році ми мали в Арґентині 22 стипендіяти, в Бразилії 230 і в Параґваю одного, а в Европі 36. У Бразилії наша шкільна молодь, головно діти села, учиться, звичайно, далеко від батьківського дому, бо тільки в більших містах можуть осягнути середню чи вищу освіту. На селах, на т.зв. колоніях, мають тільки народні школи до 4-ої кляси. У більших містах, мешкаючи в українських інтернатах (Колеґія св. Ольги для дівчат, семінаріях для хлопців та інші) стипендіяти кінчають середню школу, а відтак деякі вступають на теологію, інші на вищі студії в університетах, а ще інші працюють. Є між нашими стипендіятами студенти вищих шкіл, які вдень працюють, а вечорами ходять на виклади.

Допомагаємо теж учням нижчих кляс, сиротам чи півсиротам, що живуть у сиротинцях. В окремих випадках опікуємося і деякими хворими дітьми, наприклад, одною дівчиною, що захворіла на проказу, й одною, якій загрозує утрата зору. Помагаємо їм уже три роки та й далі будимо старатися опікуватися ними. Крім стипендій, відділи Союзу Українок мають добре розвинену допомогову акцію до Південної Америки - посилають пачки з уживаним одягом, домашнім приладдям, книжками та підручниками, котрих великий брак, взорами до вишивання і т.п. На заклик референтки суспільної опіки СУА на Міжокружних конференціях Суспільної Опіки СУА на весні 1983 року допомогу до Південної Америки посилено приєднанням нових спонзорів та посилками. Знову просимо відділи посилати пачки на адреси, які маєте, до родин, з якими маєте контакт. За новими адресами просимо звертатися до референтки суспільної опіки СУА.

Звідки одержуємо фонди на стипендії? Від нашого доброчинного й патріотичного громадянства, від щедрих спонзорів, добродіїв і жертводавців, які вплачують гроші до Стипендійного фонду СУА. провід Стипендійної акції призначає стипендії тим учням і студентам, які на думку їхніх о. парохів, учителів чи опікунів, найбільше заслуговують на таку поміч. Ми повідомляємо кожного спонзора, кого призначено йому в опіку, а одночасно інформуємо стипендіятів, хто їхній спонзор і вимагаємо від них, щоб час від часу писали до своїх спонзорів. У цій широкозакроєній акції допомоги шкільній молоді координація дії не тільки корисна, але й конечна, щоб уникнути і таких випадків, що один може дістати дві стипендії, а хтось, може, й більше потребуючий, не дістане й одної. Очевидно, кожний спонзор безпосередньо листується зі своїм стипендіятом чи стипендіяткою, посилає прямо до них можливу додаткову грошову підмогу чи інший подарунок, але в справі стипендії зв'язується з нами, до нас присилає гроші на стипендію і нас повідомляє про можливі зміни в своїх плянах надалі.

Хто є нашими спонзорами і добродіями? Приватні особи, організації, відділи СУА. Бувають і діти, які прохали своїх батьків, щоб вони замість купувати їм подарунки на уродини тощо, дали їм гроші, а вони дадуть на Стипендійний фонд. Є пластунки, які свої базарові заробітки призначили на те, „щоб бідні діти могли вчитися". Є спонзори-емерити. Є і вдова-матір, що вивела в люди своїх п'ятеро дітей і хоче ще допомогти й не своій, але українській убогій дитині. Є спонзорами духовні отці, які добре розуміють потребу нових священиків. Є ґуртки парохіян, що спільними силами стараються помогти молоді осягнути хоча б середню освіту. Поміж нашими спонзорами є колишні стипендіяти, що як сироти одержували від нас стипендію, а тепер з вдячности бажають іншим помагати.

Всі вони добрі українські люди не тільки на словах. Часом двох-трьох складаються на одну стипендію, інші спонзорують одночасно кількох студентів. Минулого року один наш спонзор Микола Бойчук з Ню Джерзі оплатив 22 стипендії! Все залежить не тільки від матеріяльних можливостей, але й від того, що кому каже його серце й свідомість обов'язку. Крім стипендії, наші спонзори деколи посилають своїм стипендистам ще й одяг, книжки тощо, а навіть беруть під свою опіку й усю родину „своєї" дитини.

Також маємо добродіїв, які не рішаються відразу стати спонзором, або й справді не можуть дати повної стипендії, тільки посилають менші суми, щоб допомагати в добродому ділі. Такі добровільні датки складаються на фонд, призначений всеціло на менші, неповні стипендії, поки найдеться новий спонзор.

У минулому році ми одержали понад 10 нових прохань стипендії. Багато бо батьків, які в минулих роках самі оплачували інтернат для своїх дітей, тепер, з приводу повені, не в силі це зробити. Розуміючи їхнє катастрофічне положення, Суспільна Опіка СУА на весні 1983 року провела успішну кампанію приєднання нових спонзорів і жертводавців. Завдяки спільним зусиллям нашої громади, ми допомогли усім прохачам, нікому не відмовили. На 1984 рік передбачуємо ще більше нових прохань.

Яка висока однорічна стипендія? Від 200 до 350 дол. річно, залежно від віку стипендиста, чи житиме в інтернаті, чи приватно, і що студіює. (Усі вплати до Стипендійного фонду можна відтягати від податку).

Чи треба помагати? Частинну відповідь на це дають, між іншим, уривки з листів: „...допомога СУА для наших студентів тут, у Бразилії, дуже потрібна, вона неоціненна, тим більше тепер, коли, крім економічної кризи, навістила цю частину нашої країни велика повінь і багато наших поселенців втратили майже все, лишились безпритульними!" - Євгенія Мазепа, Куритиба: „Складаємо Вам щиру подяку за все те, що Ви робите для наших учнів і для нас. Сьогодні одержала Ваші листи з чеками для інтернаток. Щирий і сердечний мій поклін і подяка". Сестра Матильда, Ітайополіс: „Не раз серце людини крається, особливо, коли стрічаємо дітей опущених, в голоді, майже нагих, що шукають якогось притулку. В нас це явище на денному порядку. Ваша акція гідна подиву, Усім Вам за це діло милосердя дай, Боже, велику радість і вдоволення. За всіх добродіїв-спонзорів, за всіх жертводавців ми щодня спільно молимося...", Сестра Акилина, СПМ, Прудентополіс. „...Щиро дякуємо Вам за поміч для Онілли. Вона дуже радіє, що Ви її спомагаєте, тішиться також і її бідна бабуня. Тепер дівчина вже вживає окуляри і тішиться, що їй легше...", Сестра Егідія, СПМ, Ронкадор: „...Сердечне Вам спасибі за стільки благосердя. Хай Всевишній благословить з небес і наділяє найкращими успіхами всі прецінні праці Союзу Українок Америки!" - з архирейським благословенням — Єфрем, епарх, Куритиба.

Також і наші стипендисти в своїх листах дякують за стипендії, дякують своїм спонзорам за допомогу не тільких фінансову, але також і моральну, бо спонзори часто в листах до своїх стипендистів підбадьорюють їх, заохочують далі пильно вчитися й перемагати всякі труднощі. Та й сама свідомість стипендистів, що мають в Америці добрих опікунів українців, підтримує їх на дусі там у час великої матеріяльної скрути.

Уважаємо, що 1983 рік у Стипендійній акції СУА був успішний. Це в першій мірі, завдячуємо нашим спонзорам і добродіям. Завдячуємо й тим нашим союзянкам, що з посвятою провели кампанію здобування потрібних фондів. Ми вдячні всім, хто в якийнебудь спосіб допоміг нам помагати нашій молоді здобувати знання.

Вакації наших стипендистів в Південній Америці скоро проминуть, і вони знову повернуться до школи. А з ними прийдуть і нові, які будуть потребувати допомоги. Нові аплікації вже починають надходити. Тож знову звертаємося до щедрих українців: допоможіть нам допомагати українській молоді здобувати знання, яке відчинить їм двері до кращого життя.

У нашій стипендійній акції ми майже не маємо адміністративних витрат, вся праця дарова. Для додаткової ощадности (і для безпечнішого доїзду вечорами наших співробітниць) референтка Суспільної Опіки безкоштовно відступила на бюро одну кімнату в своєму домі. Касиркою стипендій вже довший час з посвятою, як і всі, працює Ірена Качанівська. Всі наші прибутки й видатки докладно вписувані в книги й щороку провірювані Контрольною комісією. Як у минулих роках, з нагоди конвенцій СУА так і на 1984 рік запляновна книжечка-інформація про стипендійну акцію, СУА, в якій, крім касових зіставлень, будуть, між іншим, подані імена наших спонзорів і відгуки стипендистів.

На всякі запити, у зв'язку зі стипендійною акцією, радо даємо потрібні вияснення. Тож за ближчими інформаціями прохаємо звертатися на адресу референтки Суспільної Опіки:
UNWLA Inc. Scholarship Program c/o Mrs. Anna Krawczuk, 26 William Street, Maplewood, New Jersey 07040

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ПЕТРО ЯШИН, член УНС Відд. 325-го Т-ва „Запорозька Січ" в Брукліні, Н.Й., помер 16-го грудня 1983 року на 78-му році життя. Нар. 1904 року в Західній Україні. Членом УНС став 1942 року. Залишив у смутку дружину Евгенію, доньку Патрикію, сина Григорія і дев'ять внуків. Похорон відбувся 19-го грудня 1983 року на цвинтарі Сайприс Гіллс, в Ричмонд Гілл, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
В. Цюпа, секр.

МИКОЛА МАХ, член УНС Відд. 53-го ім. св. Миколая в Піттсбургу, Па., помер 20-го грудня 1983 року на 62-му році життя. Нар. 15-го грудня 1921 року в Бориславі, Західня Україна. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку дружину Ненсі. Похорон відбувся 24-го грудня 1983 року на цвинтарі св. Володимира в Піттсбургу, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Д. Головатий, секр.